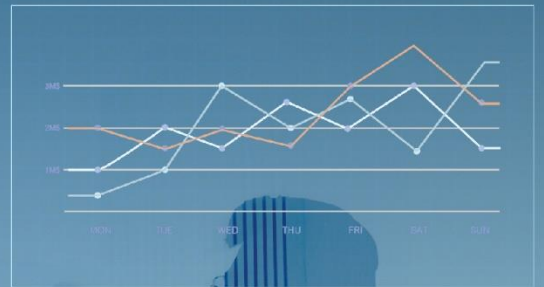

Dişhekimliğinde İNSANGÜCÜ PLANLAMASI

AĐustos, 2020

TÜRK DİŞHEKİMLERİ BİRLİĞİNİN ÇAĞRISINI DUYUN! “DİŞHEKİMLERİNİ İŞSİZLİK BEKLİYOR”

Bugün ülkemizde Bilimsel Dişhekimliğinin kuruluşunun 112.yılı. 112 yılda mesleğimiz ve toplum ağız diş sağlığı ile ilgili önemli değişimlerin ve kazanımların olduğu bir gerçek. Ancak başka bir gerçek de yıllardır tartışılan sorunlarımızın birçoğunun bugün halen gündemimizde olması ve önümüzdeki yıllarda da bu sorunların giderek ağırlaşacağıdır.

Öncelikle belirtmek isteriz ki Türk Dişhekimleri Birliği; toplumun ve bireylerin ağız diş sağlığının iyileştirilmesini ve nitelikli dişhekimliği hizmetinin sunulmasını amaç edinmiştir. Bu amacına ulaşabilmek için de bilimsel temelli, kanıta dayalı, koruyucu ve önleyici ağız diş sağlığını önceleyen politikaları savunmaktadır.

Sağlık Bakanlığı ve YÖK 2008, Türkiye’de Sağlık Eğitimi ve Sağlık İnsangücü Raporu’nda;

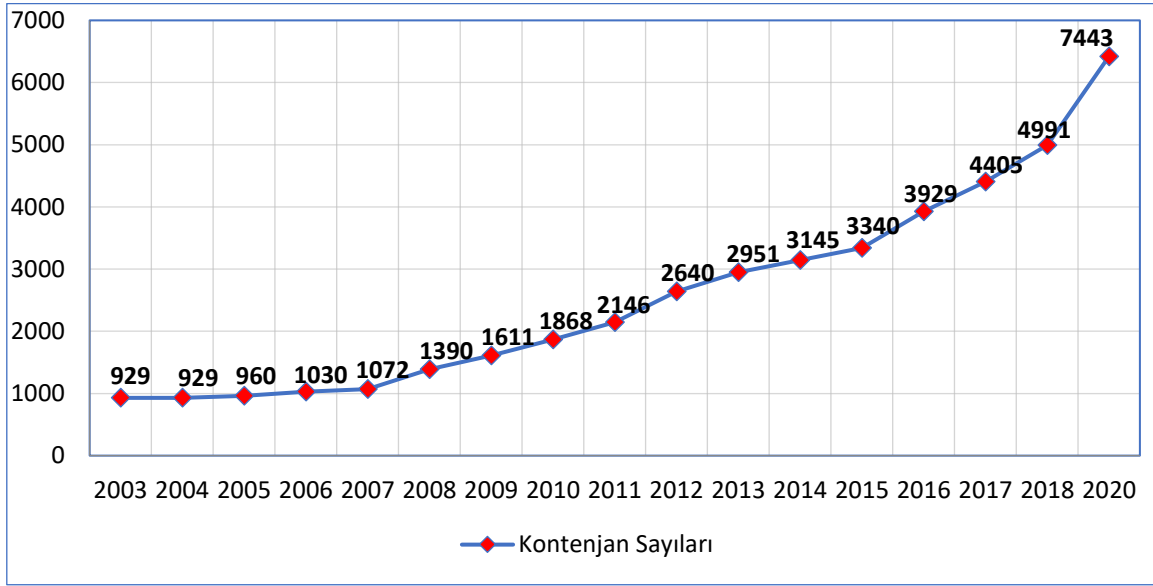
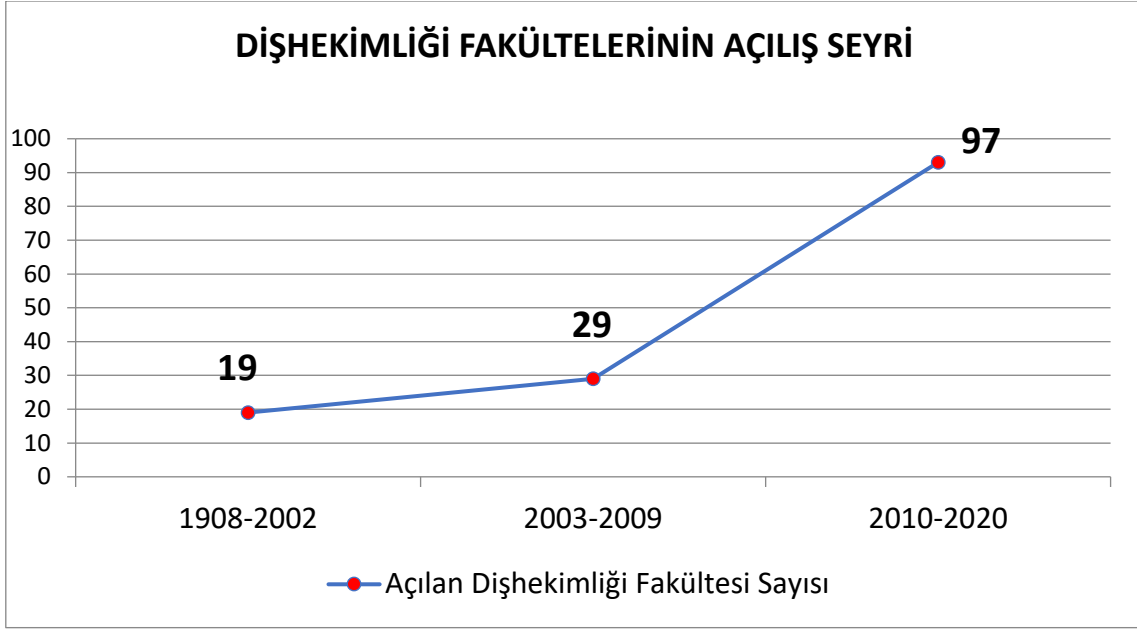
“Sağlık insangücü planlaması, topluma bugün sunulan ve gelecekte sunulacak sağlık hizmetlerini gerçekleştirmek üzere sağlık çalışanlarının yeterli nicelikte, yüksek nitelikte, düzgün bir dağılımla, yerinde bir zamanlama ile ve doğru bir şekilde istihdam edilmesidir” denmektedir. Ancak uygulamada diğer tüm mesleklerde olduğu gibi dişhekimliğinde de bu kriterlere göre planlama yapılmamaktadır.

İnsangücü planlaması; ülkelerin kaynaklarını verimli kullanmak adına en çok önem verdikleri konulardan biridir. Tüm dünya ülkelerinde olduğu gibi ülkemizde de dişhekimliği lisans eğitimi en maliyetli eğitimidir. Bu anlamda dişhekimliği eğitiminde insangücü planlamasının daha da önem kazandığı bir gerçektir.

Ülkemizde; gelişmiş ülkelere göre tüm yaş gruplarında yaygın olan diş ve diş eti hastalıklarının dişhekimlerinin sayısının artırılması ile çözümü mümkün olmayacaktır. Koruyucu ve önleyici sağlık hizmetlerine öncelik veren, insangücü planlamasını; ihtiyaç, talep ve nüfus kriterlerine göre belirleyen Ulusal sağlık politikaları oluşturulmadan, diş ve diş eti hastalıklarının çağdaş ülke seviyelerine getirilmesi mümkün değildir.

Son 10 yıldır dişhekimliği eğitimi alanında insangücü planlaması ilkeleriyle bağdaşmayacak şekilde birbiri ardına dişhekimliği fakülteleri açılmış ve öğrenci kontenjanlarında kaygı verici artışlar yaşanmıştır.

2002 yılında 19 olan dişhekimliği fakülte sayısı bugün 97 sayısına çıkmıştır. (97 dişhekimliği fakültesinin 79’unda eğitim verilmektedir. Gelecek yıllarda diğer fakültelerde de eğitim başlayacaktır.) 2005 yılında 960 olan kontenjan; 2018’de 63 fakültede 4991 sayısına, 2020’de ise 79 fakültede 7443 sayısına ulaşmıştır.

Bu durum sürdürülemez bir noktaya gelmiştir. Önlem alınmaz ise önümüzdeki 10 yıl içerisinde işsiz dışhekimleri ve mesleğinin dışında başka alanlarda çalışan dışhekimleri ile karşı karşıya gelinmesi kaçınılmaz olacaktır.

AB ülkelerinde dışhekimliği fakültelerinin sayısı ve dışhekim sayısı ülkemiz verileri ile karşılaştırıldığında büyük bir sorunun yaşanacağı anlaşılacaktır.

Ülkeler	Dişhekimliği Fakültesi		Nüfus		Dişhekimi	
	Yıl	Sayı	Yıl	Sayı	Yıl	Sayı
Avusturya	2013	4	2013	8,489,482	2015	4.820
Almanya	2012	30	2013	80,523,746	2015	88.882
Bulgaristan	2012	3	2013	7,282,041	2015	8.350
Fransa	2011	16	2013	65,657,000	2015	41.505
Hollanda	2013	3	2013	16,789,800	2015	12.169
İngiltere	2013	16	2013	63,887,988	2015	38.934
İspanya	2012	17	2013	47,059,533	2015	31.261
İsviçre	2013	4	2013	8,058,100	2015	4.850
İtalya	2013	34	2013	59,685,227	2015	58.723
Yunanistan	2012	2	2013	10,772,967	2015	14.125
Türkiye	2020	97	2018	82.003.882	2018	34.045

Kaynak: - Türkiye Ağız Diş Sağlığı Profili 2004 (TDB Websitesi)

- AB Ülkeleri Kaynak: Council of European Dentists Manual Of Dental Practice 2015

DİŞHEKİMLİĞİNİN GELECEK 10 YILI

Geçmiş 10 yılda olduğu gibi gelecek 10 yılda da yeni fakülteler ve kontenjan artırımlarının genel ortalaması olan yıllık %8,8 kontenjan artışı olması durumunda, 2028 sonrası için tam bir felaket tablosu ile karşı karşıya kalacağız

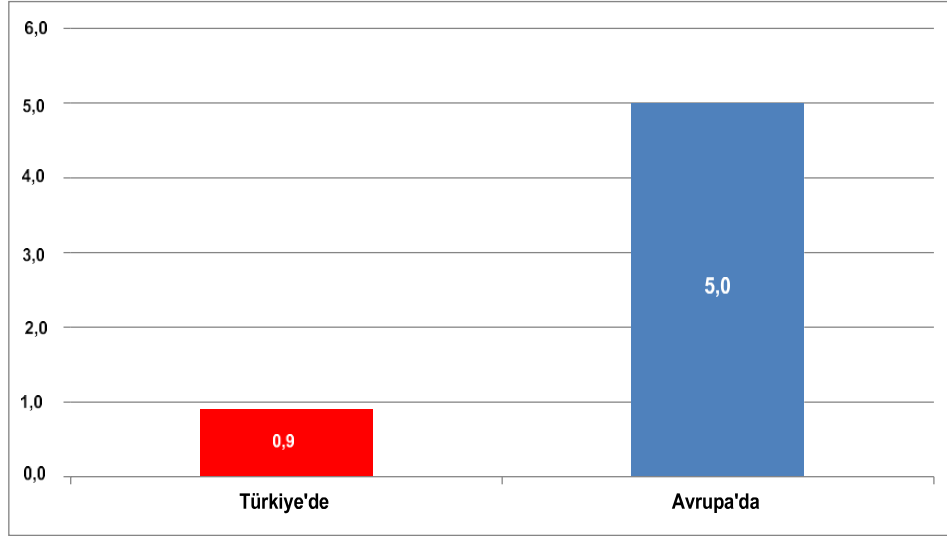
2018 yılından itibaren dişhekimliği fakültelerine öğrenci alınmasının durdurulması ve mevcut öğrencilerin beş yıl içinde mezun olması durumunda 2022 yılına kadar 20.450 dişhekimi mezun olacaktır. Toplam dişhekimi sayısı bu durumda 50.622 olacak ve bir dişhekimine düşen nüfus 1673 olacaktır.

2018 yılından sonra yeni bir fakülte açılmadansa ve eğitime başlamamış fakültelerin eğitime başlarsa 2028 yılında ülkemizdeki dişhekimi sayısı 90.000'i aşacaktır. O günkü tahmini TÜİK verilerine göre Türkiye nüfusu 88.645.000 civarında olacak ve dişhekimi başına düşen kişi sayısı 970 olacaktır.

Yıl	Fakülte Kontenjanları	Mezun Sayıları	Toplam Dışhekimî Sayısı	Ülke Nüfusu	1 Dışhekimine Düşen Nüfus
2017	5.405	2.680	32.852	80.810.525	2.460
2018	4.991	2.951	35.803	81.729.707	2.283
2019	5.430	3.145	38.948	82.563.350	2.120
2020	6.171	3.340	42.288	83.314.676	1.970
2021	7.014	3.929	46.217	84.056.176	1.819
2022	7.972	4.405	50.622	84.711.814	1.673
2023	9.073	4.991	55.613	85.367.452	1.535
2024	10.312	5.340	60.953	85.023.090	1.395
2025	11.720	6.371	67.324	86.678.728	1.287
2026	13.516	7.014	74.338	87.334.366	1.175
2027	15.140	7.972	82.310	87.990.004	1.069
2028	17.208	9.073	91.383	88.645.642	970

SAĞLIK OKUR YAZARLIĞI VE ÜLKELERİN KİŞİ BAŞI GAYRİ SAFİ MİLLİ HASILASININ HİZMET KULLANIMINA ETKİLERİ

TÜRKİYE VE AVRUPA' DA DIŞHEKİMİNE GİTME SIKLIĞI (ADET/YIL)

Gelişmiş ülkelerde dışhekimine başvuru sıklığı yıllık kişi başı 5, ülkemizde ise 0.9'dur. (ADSM'lerin açılmasından sonra başvuru sıklığının bir olduğu tahmin edilmektedir.)

Avrupa Birliği ülkelerinde dışhekimine başına düşen kişi sayısı ortalama 1500 dür. Türkiye'de ise bu sayı 2300 civarındadır. Dışhekimine gitme sıklığına bakıldığında bu koşullarda dışhekimine ihtiyacımızın olmadığı görülecektir.

Kişinin sağlık hizmetlerini kullanmasında eğitim, sağlık bilinci, sağlık hizmetlerine ulaşılabilirlik gibi etmenlerin yanı sıra ülkelerin kişi başı gayri safi milli hasılları da belirleyicidir.

S/N	Ülkeler	GSYH	
		Yıl	Euro (€)
1	Avusturya	2012	32.369
2	Almanya	2012	29.773
3	Bulgaristan	2012	10.859
4	Fransa	2012	27.177
5	Hollanda	2012	32.489
6	İngiltere	2012	28.158
7	İspanya	2012	23.529
8	İsviçre	2012	34.545
9	İtalya	2012	22.955
10	Yunanistan	2011	18.680
11	Türkiye	2018	9.632

Kaynak: TÜİK ve Council of European Dentists Manual Of Dental Practice 2015

AB ülkeleri ile Türkiye'nin GSMH ve dişhekimine gitme sıklığını karşılaştırdığımızda; insangücü planlaması konusunda yetkililerin kamu kaynaklarını israf ettikleri görülecektir.

Dişhekimliği fakülteleri ve fakülte kontenjanlarının artışı genç dişhekimlerinin dişhekimliği yapamamalarına ya da mesleklerinin dışında başka işler yapmak zorunda kalmalarına neden olacaktır.

Karar vericilere sesleniyoruz:

Dişhekimine başvuru sıklığının Türkiye'ye göre çok yüksek olduğu Avrupa Birliği'ndeki dişhekimini/nüfus oranını (1/1500) baz olarak alınsa bile 2024 yılında bu verilerle hedef tutturulmaktadır. İşsiz, emeği çok ucuzlatılmış ve değersizleştirilmiş dişhekimleri ve çalışma biçiminin tümünden işçileşmeye gittiği, piyasa koşullarının hüküm sürdüğü ve dolayısıyla deontolojik ve etik sorunların arttığı bir çalışma ortamı yaratılmaması için, kontenjanların zamana yayılarak 2020 yılından itibaren hızla azaltılması gerekmektedir.

Ülke kaynaklarının israf edilmemesi için taleplerimizi bir kez daha dile getiriyoruz

- İnsangücü planlaması yapılmadan dişhekimliği fakültesi açılmamalı
- Henüz eğitime başlamamış olan fakülteler kapatılmalı
- Eğitim veren fakültelerde kontenjanlar azaltılmalı
- Yukarıda ifade ettiğimiz veriler değerlendirildiğinde bu ülkenin en zor ve pahalı eğitimini alan gençlerimizin geleceği ucuz işgücü olmak ya da işsiz kalmak olmamalı.

30 yıldır meslek alanında yaşanan sorunları irdeleyen, çözüm üreten ve önerilerde bulunan Türk Dişhekimleri Birliği'nin değerlendirmeleri yok sayılmamalı, yetkileri ve görev alanı yasal düzenlemelerle kısıtlanmamalı.